

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E – mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

**Керівникам департаментів (управлінь)
освіти і науки обласних, Київської
міської державних адміністрацій**

Щодо Порядку та умов надання субвенції
з державного бюджету місцевим бюджетам
на надання державної підтримки особам з
особливими освітніми потребами у 2018 році

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (далі – Порядок та умови надання субвенції) затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88.

Законом України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» за бюджетною програмою 2211220 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» (далі – субвенція) передбачено видатки в обсязі 504458,3 тис. гривень.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 88 «Про деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2018 році» здійснений розподіл зазначеної субвенції.

100 млн грн перерозподілені і направлені на збільшення видатків за бюджетною програмою 2201170 «Здійснення методичного та матеріально-технічного забезпечення діяльності навчальних закладів» для централізованої **закупівлі наборів сучасних методик** для проведення комплексної оцінки (діагностики) розвитку дітей з особливими освітніми потребами, якими будуть оснащені усі інклюзивно-ресурсні центри (70,075 млн грн), та навчання фахівців (отримання ліцензії) інклюзивно-ресурсних центрів використанню цих методик (29,925 млн грн).

Ці кошти субвенції знаходяться на рахунку Інституту модернізації і змісту освіти. Після проведення тендерних процедур стосовно закупівлі наборів методик для проведення комплексної оцінки, буде визначений порядок направлення цих наборів методик в інклюзивно-ресурсні центри та організоване проведення навчання фахівців інклюзивно-ресурсних центрів для отримання ліцензії на користування цими методиками.

Міністерство освіти і науки України
№1/9-367 від 05.06.2018

304,458 млн грн розподілені між обласними бюджетами та бюджетом м. Києва пропорційно кількості дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних і спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, з розрахунку по 24259,6 гривень на 12550 таких осіб, **на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) з такими учнями та придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку** для таких дітей. При розрахунку використані оперативні дані Департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій про дітей з особливими освітніми потребами, які навчалися в інклюзивних і спеціальних класах закладів загальної середньої освіти станом на 01.12.2017.

Бюджет	Кількість осіб з особливими освітніми потребами	Обсяг субвенції на підтримку осіб з особливими освітніми потребами, тис. гривень
Вінницької області	204	4949,0
Волинської області	317	7690,3
Дніпропетровської області	1817	44079,7
Донецької області	438	10625,7
Житомирської області	425	10310,3
Закарпатської області	406	9849,4
Запорізької області	1224	29693,8
Івано-Франківської області	183	4439,5
Київської області	720	17466,9
Кіровоградської області	658	15962,8
Луганської області	100	2426,0
Львівської області	339	8224,0
Миколаївської області	265	6428,8
Одеської області	459	11135,2
Полтавської області	536	13003,2
Рівненської області	443	10747,0
Сумської області	156	3784,5
Тернопільської області	127	3081,0
Харківської області	298	7229,4
Херсонської області	1004	24356,7
Хмельницької області	367	8903,3
Черкаської області	213	5167,3
Чернівецької області	254	6161,9
Чернігівської області	368	8927,5
м. Київ	1229	29815,1
Усього	12550	304458,3

Ці кошти субвенції, як і у минулому році, спрямовуються на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної

середньої освіти (крім шкіл-інтернатів, спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів), санаторних шкіл (шкіл-інтернатів) та навчально-реабілітаційних центрів), а саме дітям сліпим та із зниженим зором, глухим та із зниженим слухом, з тяжкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, з порушенням інтелектуального розвитку, із складними порушеннями розвитку (у тому числі з розладами аутичного спектру).

У пункті 4 Порядку та умов надання субвенції визначено, що субвенція спрямовується на оплату таких видатків: проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг), що визначені індивідуальною програмою розвитку для учнів інклюзивних класів та робочим навчальним планом (індивідуальним навчальним планом учня) для учнів спеціальних класів; придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, які дають змогу дитині опанувати навчальну програму.

Слід зазначити, що сума 24,2 тис. грн на одну дитину є розрахунковою і не означає, що саме така сума повинна бути витрачена на кожну дитину. По-перше, бюджетний період не співпадає з навчальним роком у школі, і кошти субвенції, затверджені у Державному бюджеті 2018 року, виділені на надання державної підтримки як дітям, які навчаються у січні-травні 2018 року, так і тим, які будуть навчатися у інклюзивних і спеціальних класах з 1 вересня поточного року. Враховуючи досвід минулого року, вважаємо, що обласні держадміністрації повинні здійснювати перерозподіл субвенції між бюджетами районів, міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад двічі на рік: на початку року – половину обсягу субвенції пропорційно кількості осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в січні-травні поточного року; а в серпні – другу половину обсягу субвенції, із урахуванням залишків, пропорційно кількості осіб з особливими освітніми потребами, які будуть навчатися в інклюзивних і спеціальних класах з 1 вересня поточного року.

По-друге, у Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872, зазначена різна кількість годин на проведення корекційно-розвиткових занять для різної категорії дітей з особливими освітніми потребами, які враховують особливості психофізичного розвитку кожної дитини.

При розподілі (та перерозподілі) коштів субвенції між бюджетами районів, міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад також слід враховувати, в першу чергу, щоб усі корекційно-розвиткові заняття, що необхідні дітям з особливими освітніми потребами і визначені індивідуальною програмою розвитку, були проведені у повному обсязі.

Одночасно повідомляємо, що Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку для дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.05.2018 за № 582/32034.

100 млн грн субвенції розподілені між обласними бюджетами та бюджетом м. Києва пропорційно кількості інклюзивно-ресурсних центрів, які утворені та які планується утворити у 2018 році, **на оснащення кабінетів в інклюзивно-ресурсних центрах.**

Ці кошти субвенції були розподілені між обласними бюджетами та бюджетом м. Києва, використовуючи дані Державної служби статистики України щодо кількості дитячого населення та відповідно до вимог Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545 (утворення інклюзивно-ресурсних центрів з розрахунку не більше як 7 тис. дітей, які проживають на території об'єднаної територіальної громади (району), та не більше як 12 тис. дітей, які проживають у місті (районах міста)).

Бюджет	Кількість дітей (дані Держстату)		Кількість інклюзивно-ресурсних центрів			Обсяг субвенції на оснащення кабінетів ІРЦ, тис. гривень
	міське	сільське	місто	село	усього	
Вінницької обл.	150043	140678	13	20	33	4156,2
Волинської обл.	114626	124672	10	18	28	3526,4
Дніпропетровської області	473688	101580	39	15	54	6801,0
Донецької області	559791	64084	47	9	56	7052,9
Житомирської обл.	139533	102271	12	15	27	3400,5
Закарпатської обл.	105108	186903	9	27	36	4534,0
Запорізької обл.	218773	75417	18	11	29	3652,4
Івано-Франківської області	114883	163927	10	23	33	4156,2
Київської області	204666	123877	17	18	35	4408,1
Кіровоградської області	104428	66127	9	9	18	2267,0
Луганської обл.	260269	41790	22	6	28	3526,4
Львівської обл.	280598	204289	23	29	52	6549,1
Миколаївської обл.	132952	75496	11	11	22	2770,8
Одеської області	277049	182306	23	26	49	6171,3
Полтавської обл.	143182	91428	12	13	25	3148,6
Рівненської обл.	114266	164047	10	23	33	4156,2
Сумської області	120606	52736	10	8	18	2267,0
Тернопільської обл.	88693	110784	7	16	23	2896,7
Харківської обл.	337397	88851	28	13	41	5163,7
Херсонської обл.	115785	82052	10	12	22	2770,8
Хмельницької обл.	136868	101707	11	15	26	3274,6
Черкаської області	114717	88378	10	13	23	2896,7
Чернівецької обл.	70447	113995	6	16	22	2770,8
Чернігівської обл.	108405	56114	9	8	17	2141,1
м. Київ	525324	-	44	-	44	5541,5
Усього	5012097	2603509	420	374	794	100 000,0

Наголошуємо, що це розрахункова таблиця для рівномірного поділу обсягу субвенції. Оскільки при розподілі цього обсягу субвенції в більшості областей інклюзивно-ресурсні центри ще не були створені, то було прийняте рішення розподілу відповідно до кількості дитячого населення. Це не означає, що саме така кількість інклюзивно-ресурсних центрів повинна бути створена (їх кількість залежить від кількості осіб з особливими освітніми потребами в регіоні і може бути меншою або більшою від зазначеної у таблиці). Обласні та Київська міська державні адміністрації повинні спрямувати ці кошти на закупівлю обладнання для оснащення інклюзивно-ресурсних центрів, як утворених, так і тих, що мають утворитися у 2018 році.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 88 внесені зміни до Порядку та умов надання субвенції, якими, зокрема, крім видатків, на які спрямовувалась субвенція у минулому році, визначено, що у 2018 році субвенція в обсязі 100 млн гривень спрямовується на оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів для надання психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами (придбання методичного, навчального та програмного забезпечення, предметів, матеріалів і обладнання, у тому числі довгострокового користування) відповідно до вимог, затверджених МОН.

Примірний перелік обладнання для оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 № 447, який розміщений на офіційному сайті МОН.

Враховуючи численні звернення до Міністерства освіти і науки України з питань оплати праці фахівців, які працюють в інклюзивному класі, та оплати за проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами, роз'яснюємо.

Щодо доплати за роботу в інклюзивному класі (групі)

По-перше, для однозначного трактування термінів, що вживаються в нормативно-правих актах, зазначаємо, що «інклюзивний клас» і «клас з інклюзивним навчанням» – це тотожні поняття.

З метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізації та інтеграції в суспільство в закладах загальної середньої освіти організуються класи з інклюзивним навчанням. Відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872, кількість учнів з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням становить:

одна - три дитини із числа дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, зниженим зором чи слухом, легкими інтелектуальними порушеннями тощо;

не більш як двоє дітей із числа дітей сліпих, глухих, з тяжкими порушеннями мовлення, у тому числі з дислексією, розладами спектра аутизму, іншими складними порушеннями розвитку (порушеннями слуху,

зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з інтелектуальними порушеннями чи затримкою психічного розвитку) або тих, що пересуваються на візках.

Тобто, інклюзивний клас або клас з інклюзивним навчанням – це клас у закладі загальної середньої освіти, в якому серед інших дітей навчаються одна – три (одна – дві) дитини з особливими освітніми потребами.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 72 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності», відповідно до яких встановлено доплату в граничному розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічним працівникам і помічникам вихователів в інклюзивних класах (групах) усіх закладів освіти.

Зазначена доплата встановлюється педагогічним працівникам, які працюють в інклюзивному класі (групі), тільки за години роботи у інклюзивних класах (групах). Конкретний розмір доплати встановлює керівник закладу, ураховуючи кількість осіб з особливими освітніми потребами у класі (групі), складність порушення розвитку дітей, рівень відповідальності та обсяг роботи кожного працівника, який працює з такими дітьми, тощо.

Тобто, така доплата встановлюється усім вчителям та іншим педагогічним працівникам закладу загальної середньої освіти, які працюють в інклюзивному класі (групі), але не на все навантаження, а тільки за години роботи у таких класах (групах). Оскільки посада асистента вчителя інклюзивних класів вводиться в закладах загальної середньої освіти саме для роботи в інклюзивних класах, то таким працівникам зазначена доплата встановлюється на все навантаження за цією посадою.

Одночасно повідомляємо, що відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2018 № 90, яким внесено зміни до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН від 06.12.2010 № 1205, у закладах загальної середньої освіти, де запроваджене інклюзивне навчання, вводиться посада асистента вчителя для роботи з учнями з особливими освітніми потребами з розрахунку 1 ставка на клас, у якому навчаються такі діти.

Крім того, надана можливість у закладах загальної середньої освіти, в яких навчання дітей з особливими освітніми потребами організоване в інклюзивних класах, для проведення корекційно-розвиткових занять, що визначені індивідуальною програмою розвитку, вводити посади вчителів-дефектологів при наявності навантаження на одного такого фахівця не менше ніж 9 навчальних годин на тиждень, виходячи з норми на ставку 18 навчальних годин на тиждень. При цьому зазначаємо, що оплата праці фахівців, які проводять такі заняття, здійснюється, як і інших вчителів, за тарифікацією, в такому випадку використовуються кошти освітньої субвенції (як видатки на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти), а не кошти субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Щодо оплати праці фахівців за проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами, встановлення їм надбавок чи інших виплат

Відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872, особливістю навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість. Тривалість групового корекційно-розвиткового заняття становить 35-40 хвилин, індивідуального – 20-25 хвилин. Корекційно-розвиткові заняття проводяться вчителями-дефектологами (корекційними педагогами) та практичними психологами.

З 2017 року Урядом запроваджена окрема субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (постанова КМУ від 14.02.2017 № 88), кошти якої, зокрема, спрямовуються на оплату праці фахівців за проведення корекційно-розвиткових занять з учнями з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах, визначених у індивідуальній програмі розвитку таких дітей.

Відповідно до Порядку та умов надання субвенції оплата праці фахівців за проведення корекційно-розвиткових занять здійснюється на умовах цивільно-правових договорів за ставками погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки за проведення навчальних занять у розмірах, передбачених для доцента або кандидата наук, які проводять навчальні заняття з учнями шкіл, установленними в додатку 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298. Такий розмір оплати праці фахівців за проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами (на рівні оплати праці доцента) встановлений з метою стимулювання залучення кваліфікованих працівників до роботи з такими дітьми.

Крім того, незважаючи на скорочену тривалість групових або індивідуальних корекційно-розвиткових занять для учнів з особливими освітніми потребами, визначену у Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (постанова КМУ від 15.08.2011 № 872), оплата праці фахівців за кожне корекційно-розвиткове заняття здійснюється як за годинне заняття.

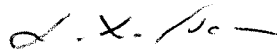
Оскільки, розмір оплати праці фахівців за проведення корекційно-розвиткових занять за рахунок коштів субвенції визначений у Порядку та умовах надання субвенції (постанова КМУ від 14.02.2017 № 88), якими не передбачено встановлення надбавок або інших виплат за проведення такої роботи, то на сьогодні немає ніяких підстав для їх встановлення.

Враховуючи те, що розмір оплати праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які є штатними працівниками, за два останні роки суттєво збільшився, а розмір оплати за ставками погодинної оплати праці майже не змінився, Міністерство освіти і науки спробує в цьому році зніщувати внесення змін до Порядку та умов надання субвенції щодо збільшення розміру оплати праці фахівців за проведення корекційно-

розвиткових занять шляхом встановлення надбавок та/або інших виплат, передбачених законодавством для таких працівників (доплата за вчене звання та науковий ступінь, підвищення за педагогічні звання тощо).

Звертаємо увагу, що змінилась форма, за якою обласні та Київська міська держадміністрації подають МОН щокварталу до 10 числа наступного місяця інформацію про використання коштів субвенції. Зазначену інформацію просимо надсилати Міністерству (відділ праці та нормативно-інформаційного забезпечення департаменту економіки та фінансування) на електронну адресу makaruk@mon.gov.ua з подальшим її підтвердженням на паперовому носії.

Заступник Міністра

Павло Хобзей